

Til: Kultur- og likestillingsdepartementet,
Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

Vår dato 20.02.2024
Deres dato
Vår referanse
Deres referanse

Digital Services Act: Medietilsynet bør bli nasjonal koordinator

Norsk Presseforbund (NP) er paraplyorganisasjonen for frie redaktørstyrte medier, herunder redaktører, journalister og utgivere, som følger Vær Varsom-plakaten og Redaktørplakaten.

Mediebedriftenes Landsforening (MBL) representerer 325 bedrifter med ca. 9000 årsverk; 205 mediehus (185 aviser) - kommersiell allmennkringkasting - magasiner - lokal-tv).

Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for alle som jobber med journalistikk eller bidrar til redaksjonelle produkter i norske medier med rundt 8300 medlemmer.

Norsk Redaktørforening (NR) er foreningen for frie og uavhengige redaktører og redaksjonelle ledere. Foreningen har rundt 800 medlemmer i alle typer nyhets- og aktualitetsmedier.

Landslaget for lokalaviser (LLA) er interesseorganisasjonen for over 110 lokalaviser landet rundt.

Fagpressen organiserer 236 fag- og dybdemedier.

Norsk Lokalradioforbund er interesseorganisasjonen for lokalradiobransjen og organiserer 130 lokalradioer over hele landet.

Vi viser til brev av 08.02 2023 hvor vi foreslo grep for å sikre norsk offentlig innsyn i de største plattformene og hvordan Norge kunne ta en tydelig pådriverrolle overfor tech-gigantene, og til vår støtte i både dette brevet og ved andre anledninger til at koordinator-rollen burde ligges til Medietilsynet. Vi vil med dette tydeliggjøre og utdype vårt syn om at rollen som koordinator bør legges til Medietilsynet.

Essensen av dette er todelt:

- 1) DSA regulerer innhold og spredning av innhold. Kompetanse knyttet til den offentlige samtalen, ytringsfrihet og pressefrihet er derfor helt avgjørende i praktiseringen av forordningen.
- 2) DSA vil for norske borgere ha særlig betydning når det gjelder de store globale plattformene. Regjeringen har en rekke mål på feltet, knyttet til pressefrihet, åpenhet og eksempelvis barns rettigheter. For å kunne få frem norske synspunkter og norske ambisjoner på feltet er det avgjørende at den norske koordinator har riktig kompetanse. Det er Medietilsynet som har denne kompetansen. Et annet valg kommer med en stor fare for regjeringen skusler bort muligheten til å levere på egne ambisjoner og til å regulere tech-gigantene bedre.

Under følger vår utdyping, også publisert som kronikk fra Norsk Presseforbund, Norsk Journalistlag, Norsk Redaktørforening og Mediebedriftenes Landsforening, i Medier24 og Journalisten 20.2.2024:

Norge må gripe muligheten til å kontrollere de store teknologiselskapene

Nye EU-regler gir flere muligheter til å kontrollere de store teknologiselskapene. Skal Norge kunne gripe dem, må Medietilsynet få oppgaven som koordinator.

De aller største globale plattformene, som Facebook, Google og TikTok, tilrettelegger i dag for en stor del av den offentlige samtalen. Dette gir dem også stor makt. Hvordan algoritmene deres fungerer, hvordan de håndterer og definerer hatefulle ytringer og hvilket innhold de sletter, påvirker vår frihet til å uttrykke oss og tilgangen til informasjon, som er grunnleggende for demokratiet.

Fram til nå har dette i stor grad vært skjult som forretningshemmeligheter. EUs forordning Digital Services Act stiller nye krav til digitale plattformer, og særlig til de største. De store selskapene skal tvinges til å gi langt mer innsyn i sine innholdsvurderinger. I tillegg skal selskapene rapportere på hvilken risiko algoritmene deres utgjør for samfunnet, og om de kan skade ytringsfriheten, pressefriheten, mediemangfold og andre fundamentale verdier, som barns rettigheter. Det skal også bli enklere å klage på innhold og få det fjernet, men også enklere å klage på at innhold er fjernet.

Først og fremst er dette helt nødvendig for å beskytte demokratiet mot at private selskaper får definisjonsmakten for den offentlige samtalen. Men en klok implementering av DSA er også helt avgjørende for om norske politikere skal kunne nå noen av sine ambisjoner overfor tech-gigantene: Regjeringen har tatt et tydelig standpunkt for at pressefriheten skal gjelde på plattformene. Hurdalsplattformen har en tydelig målsetning om at de globale medie- og teknologiaktørene skal vise åpenhet. Arbeiderpartiets Tonje Brenna uttalte nylig at "Vi må regulere big tech bedre. Hissige algoritmene griper langt inn i livene våre. Det er dop for hjernen vår, designet for å villed oss". Statsråd Kjersti Toppe arbeider også med en stortingsmelding om trygg digital oppvekst - en oppvekst som i stor grad finner sted på tech-gigantenes plattformer.

Norge skal nå utpeke en nasjonal uavhengig DSA-koordinator. Hvem som utpekes, vil ha stor betydning for om Norge setter seg i posisjon til å utnytte de mulighetene DSA gir. Koordinatoren skal blant annet være førstelinje for klager i Norge, godkjenne både forskere som skal få tilgang til data fra plattformene og såkalte innholdsflaggere, som skal gjøre plattformene oppmerksomme på ulovlig innhold. Men ikke minst vil koordinatoren være Norges stemme i det europeiske styret som samordner tilsyn og håndheving. Dette styret skal også gi sin vurdering av om plattformene håndterer risikoene de utgjør for samfunnet godt nok.

Norges koordinator vil rådgi kommisjonen i tilsynet av de største plattformene, delta i utarbeidelse av normer ("codes of conduct") og standarder, og sammen med andre land kunne ta initiativ til klagesaker også mot plattformene. Kulturminister Lubna Jaffery har trukket fram tilsynet med DSA som helt avgjørende, både i Norge og EU. Det er vi enige i. Hvem som får denne koordinatorrollen i Norge, vil ha stor betydning for hvordan tilsynet fungerer. Vi mener Medietilsynet er riktig organ for dette.

Blant Medietilsynets mest sentrale oppgaver er å sikre et sterkt mediemangfold og en kritisk medieforståelse i befolkningen. Tilsynet har lang og bred erfaring i å forvalte verdier som ytringsfrihet, pressefrihet, mediemangfold, offentlighet og åpenhet. Et organ som forstår balansegangen mellom ulike rettigheter, er helt avgjørende for en god praktisering av forordningen i Norge. Tilsynet har kompetanse på ulovlig innhold og barns særlige rettigheter på

dette området. Innholdsregulering er krevende. Utgangspunktet for DSA er riktig: hva som er ulovlig innhold defineres av hvert lands lov. Men også i håndteringen av annen samfunnsrisiko, som desinformasjon og valgpåvirkning, må respekten for ytringsfriheten være grunnleggende.

Den som får koordinatorrollen i Norge må være årvåken og følge med på at også gjennomføring, tilsyn og håndheving respekterer grunnleggende menneskerettigheter som ytringsfrihet, informasjonsfrihet og pressefrihet. Medietilsynet kan ta en rolle på europeisk nivå, og dermed bidra til å nå regjeringens mål og ambisjoner

Hvem som får denne koordinatorrollen, er langt mer enn en byråkratisk prioritering. Det er et politisk veivalg: For den norske regjeringen er dette en mulighet til å sette Norge i stand til å være en pådriver i å holde tech-gigantene ansvarlig. Ikke bare i praktiseringen og håndhevingen, men også når regelverket skal videreutvikles. Norge kan bidra til større innpass av sentrale verdier som redaksjonell frihet, pressefrihet og innsyn. Da må man legge koordinator-ansvaret til et organ som har riktig kompetanse. Hvis ikke er det en stor fare for at regjeringen skusler bort denne muligheten til å levere på egne ambisjoner.

Vennlig hilsen

*Elin Floberghagen, generalsekretær Norsk
Presseforbund*

*Randi S. Øgrey, adm.dir. Mediebedriftenes
Landsforening*

Dag Idar Tryggestad, leder Norsk Journalistlag

*Reidun Kjelling Nybø, generalsekretær Norsk
Redaktørforening*

*Thomas Bruvik, generalsekretær Landslaget for
Lokalaviser*

*Pål Lomeland, daglig leder Norsk
Lokalradioforbund*